

אתיקה של בחירות - א'

מערך שיעור רגיל ומקוון

קהל יעד: תיכון (כיתות יא- יב)

משך הזמן : מערך נבנה של שלושה שיעורים

המערך כולל שיעור המתאים להוראה פנים אל פנים ומעריך
מקביל המתאים להוראה מרחוק

מבוא למורה :

לפניכם שלושה שיעורים העוסקים ב"אתיקה של בחירות". יש אפשרות להעביר כל שיעור כשיעור בודד, וישנה אפשרות להעביר את השיעורים כמערך נבנה. שיעורים אלו יכולים להיות כחלק משיעורי מחשבת ישראל, שיעורי חינוך ושיעורי אזרחות. השיעורים מיועדים לכיתות הגבוהות - כיתות י"א – י"ב.

כמה הערות לעבודה המקוונת:

כרגע המציאות שלנו דורשת מאיתנו לעבוד בצורה מקוונת. אם נבין לרגע את היתרונות של עבודה כזו נוכל להשתמש בה גם בשיעור רגיל ולהפוך אותו למעניין ואינטרטיבי יותר, בכלים פשוטים.

בשיעורים מקוונים אנחנו משתדלים להראות כל דבר בצורה חזותית. בנוסף, אנחנו נשתמש בפלטפורמות המשתפות, (DOCS, SLIED) בהן ניתן לעבוד ביחד על אותו מסמך ולמורה יש שליטה על כל מה שקורה (אפשר לראות בהיסטוריית המסמך את כל הפעילות ומי עשה מה) כך שהתלמידים שלנו מבינים שהם נראים, גם אם לא רואים את הפנים שלהם ושהמורה יכול לראות נוכחות ואקטיביות לאורך זמן ולא רק בנקודות זמן ספציפיות.

בנוסף יש פלטפורמות דיגיטליות רבות ומגוונות שמתאימות לעבודה בשיעור ומוסיפות לו עניין ויצירתיות.

מערך שיעור

שיעור ראשון:

הגינות בקמפיין פוליטי.

ברקע השיעור עומדות השאלות הבאות: האם באמת ניתן לייצר "פוליטיקה הוגנת"? האם הגינות מלאה אפשרית בפוליטיקה בכלל ובמערכת בחירות בפרט? למורה:

רעיון מרכזי ומארגן בשיעור:

הגינות במהותה פועלת גם כאשר הדבר אינו תואם את האינטרס המידי שלי. זה נכון בעניינים ממוניים, אישיים, חברתיים וגם פוליטיים.

מטרות - ערכים:

1. הגינות השיח הפוליטי כמרכיב חשוב בציבוריות הישראלית.
2. מורכבות: העולם אינו שחור לבן גם כשמגיעים לפוליטיקה.
3. הבנת הקשיים העולים כתוצאה ממערכת בחירות ומקמפיין.
4. הקניית דרכים לניהול ויכוח פוליטי פורה ומעמיק.
5. התבוננות על מקורות ישראל כצוהר לתרבות פוליטית ראויה.

מטרות בתחום הידע:

1. הכרת נושא ההגינות הפוליטית.
2. "תרבות פוליטית"
3. הכרת הסיפור על "מלך קציא".

מושגים מרכזיים:

1. צדק והגינות – במישור הדתי ובמישור האזרחי
2. תרבות פוליטית

מהלך השיעור- שיעור א:

תוספות / התאמה לשיעור מקוון	אתגרים / השוני בשיעור מקוון	שיעור רגיל
כל תלמיד משנה את השם שלו לתשובה- מהו צדק? המורה מתייחס למה שהתלמידים כתבו ושואל שאלות.	ה-לוח הוא לא מרכז הכיתה אלא הילדים -קושי להקשיב לכולם ולראות את הכל במרוכז	- פתיחה: מהו צדק לדעתכם? סבב קצר, לכתוב על הלוח.
אם בחרתם ללמד במליאה- להציג את הסיפור, לחלק אותו, למרקר דברים חשובים. תוך כדי שאילת השאלות. אם בחרתם בחברותות- לבקש מהתלמידים לעשות את פעולות טכניות עם הקטע לפני העיבוד הרעיוני שלו. כדי לראות שהתלמידים הבינו יש לכם DOCS (אותו אתם צריכים לשתף עם התלמידים שלכם) התלמידים צריכים לכתוב הערות על הקטע. התלמידים יכולים גם לכתוב הערות על ההערות של תלמידים אחרים. ניתן לעבור על הדברים החשובים במליאה.	קשה לדעת אם כולם הבינו את הסיפור - מעט תלמידים משתתפים בדיון.	שלב א': לימוד המקור וגזרת העיקרון היסודי - לימוד הסיפור "המלך קציא": ¹ "בראשית רבה, פרשה ל"ג א.) ניתן לקיים את הלימוד במליאה וניתן לקיימו בחברותא ולסכם את המהלך במליאת הכיתה.

¹ מצורף בנספחים וכדף נפרד

מערך שיעור

<p>דיון קצר- שמנסה להגדיר מהו צדק. אם רוצים ניתן לבקש מהתלמידים לייצר סלוגן לצדק: צדק הוא... אם רוצים אפשר להקליט את התלמידים לפי סדר ישיבתם בזום שכל אחד בתורו אומר את הסלוגן לצדק. צדק צדק תרדוף.</p>	<p>קשה מאוד לקיים דיון שבו משתתפים כולם או רבים מהתלמידים.</p>	<p>ניתוח משותף בכיתה לאור שאלות מנחות. - לאור הסיפור – כיצד נגדיר צדק והגינות?</p>
<p>משימת חיפוש- כל זוג מחפש מקרה פוליטי שקשור לסיפור שלמדנו. או דומה או הפוך. אם קשה להם- אפשר לעזור: מה אתם צריכים לחפש? איך מתרגמים את הסיפור למציאות פוליטית. (זה כבר לא רק לשם הדיון- יש להם משימה לעשות) לאחר הצגת המקרים שלהם, מדברים- איזה סיטואציות מצאנו יותר, דומות או הפוכות? למה? האם אפשרי לייצר פוליטיקה הוגנת וצודקת חפה מאינטרסים?</p>	<p>אי אפשר להחזיק דיון לאורך זמן בשיעור מקוון.</p>	<p>שלב ב': דיון - חלק א': העברה לשדה הפוליטי – כיצד נראית פוליטיקה הוגנת? - חלק ב': האם זה אפשרי ומדוע זה לא קורה?</p>
<p>אפשר לחלק את התלמידים בכיתה לכמה קבוצות - לתת להם שמות של קבוצות פוליטיות בישראל. יש תקציב מסוים למי הוא מגיע? - בראשונה כל אחד יכול להגיד מה שהוא רוצה. בלי כללים. - בשניה- להגיד מראש מה האינטרס של כל קבוצה ולהסביר להם שהם חייבים להגיע למסקנה שטובה לאינטרס שלהם. - בשלישית- האינטרס הוא להגיע לתוצאה הטובה ביותר וההוגנת ביותר.</p>	<p>בשיעור מקוון - השיעור צריך להתחלק למשימות קצרות השונות אחת מהשניה.</p>	<p>שלב ג' - - יישום: ניסיון לייצר ויכוח פוליטי ממקום הוגן דרך התלמידים. - - בחרו סוגיה פוליטית העומדת על סדר היום, ונסו ליישם את העיקרון עליו דיברתם בשיח פוליטי עכשווי בתוך הקבוצה</p>
<p>רפלקציה- דיון השוואתי של כל המקרים. <ul style="list-style-type: none"> • איך הייתה החוויה של השיח הפוליטי האחרון? • מה היה בו ומה לא היה בו? • מה היו התחושות האישיות? • כיצד הדבר השפיע על הדיון עצמו (הנושא הנידון)? • האם זה אפשרי לקיים פוליטיקה כזו? או מה צריך לשנות כדי לקיים פוליטיקה כזו? </p>		<p>שלב ד- רפלקציה: מה הדבר עושה לדיון הפוליטי? מה הוא מחולל ברמה האישית?</p>

מערך שיעור

נספחים:

המלך קציא:

בראשית רבה, פרשה ל"ג א :
אלכסנדרוס מוקדון הלך למלכות קציא שמעבר להרי החושך....
אמר להם: לא נצרכתי לדעת אלא כיצד אתם דנים .
בשעה שישב עמהם, בא אדם אחד כשהוא קובל על חברו.
אמר: איש זה מכר לי חורבה אחת ומצאתי בה אוצר. חורבה קניתי, אוצר לא קניתי .
זה שמכר אמר: שדה וכל מה שבה מכרתי .
אמר [=הדיין] לאחד מהם: יש לך בן זכר ? אמר לו: כן .
אמר לאחר: יש לך בת ? אמר לו: כן .
אמר [=הדיין]: לך השא את זאת לזה ויהא הממון לשניהם .
ראהו [=את אלכסנדר כשהוא] יושב תמה .
אמר לו: מה, לא דנתי היטב ? אמר לו: כן .
אמר לו: אילו היה אצלכם, איך הייתם דנים ?
אמר לו: הורגים את זה ואת זה, והמלכות נוטלת ממון שניהם .
אמר לו: יש אצלכם גשם יורד ? אמר לו: כן!
-יש אצלכם שמש זורח ? אמר לו: כן!
-יש אצלכם בהמה דקה ? אמר לו: כן.
אמר לו: תיפח רוחו של אותו אדם. לא בזכותכם מטרות [=גשמים] יורדים עליכם, ולא בזכותכם
השמש זורח עליכם, אלא בזכות הבהמה הדקה, שכתוב: "אדם ובהמה תושיע ה'" (תהילים לו, ז) -
אדם בזכות בהמה, תושיע ה'!